

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De cena domini ca. cxlix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Euangelica

est pasca nostrū. Sequebant septē dies azy-
moz: quoz p̄mus et vltimus solennes erāt
medij nō adeo: sed hī septem quōq; vocaban-
tur pasca: vt ibi. Non introierūt pretorium
ne traminarent sed comederent pasca, id est
mūdi comederent in pasca, vel azyma vocat
pasca: qz his dieb; vltus erat eoz. Nec mīz
si dies azymoz dicebant pasca: cum et pasca
dicatur dies azymozum: vt ibi. Festus dies
azymoz qui dicitur pasca.

Qua die et quō iudas vendidit dominū,
Capitulum CXLVIII.

Tunc les quar-

ta feria p̄ncipes sacerdotū viden-
tes iesum abisse et dixisse: nō vide-
bitis me amodo: congregati sunt cum senio-
ribus populi in atriu; calp̄be: et querebant
eū vt tenerent et occiderent: non tū in die fes-
to: ne forte tumultus fieret in p̄lo. Audies
autē eos iudas congregatos: abiit et pepigit
cum eis de iesu tradendo: p. xxx. argenteis.
Forte quia cū audierat dominūz tertia die
moriturū: et putauit eum in morte detineri:
morte imminētē sibi lucratiuā fieri voluit,
et exinde querebat op-
portunitatē tradēdi
eum sine turbis. Illi
triginta denarij vale-
bant trecentos vsua-
les: et ita volebat iu-
das recōpensare vni-
genti p̄ditionem.

Qua autē quarta feria
ante passionē vendi-
tus fuit dominus: ostē-
dit ea die ecclia lecti-
onem esate p̄mittens
ep̄stole in q̄ legitur.
Ecce merces eius cum
eo. In memoriā etiā
huius venditiōis p̄ totum annū in ieiunijs
penitentialib; hec feria scōm locū habet p̄
sextam feriam: p̄prium euangelium et p̄p̄iam
ep̄istolam sepe habet cum iterari debeat do-
minica per totam hebdomadā. De missa etiā
cruis feria sexta inuentū est. Similiter de
missa angeloz feria secunda.

De cena dñi. Ca. CXLIX.

Prima autez die

azymoz, hec die in cuius vespera
agnus erat imolandum et edendum cum
azyms. dixerūt discipuli ad iesum. Ubi vis
parem tibi comedere pasca. Et rēdit. Ite in
ciuitatē et occurret vob; hō amphorā aq; por-
tans. Quocūq; introierit: querite a dño do-
mus locū ad p̄parandum: et ostendet vobis

cenaculūz grande: et ibi parate. In superiori
pte domus faciebāt palestini cenacula: infē-
rius autē cubicula. Quōd Marcus dicit lagenā.
Lucas amphorā, vñ expressit gen̄ vasis al-
ter modū. Ante diem q̄ festum pasce ve-
spere facto venit iesus et discubuit cū xii. dis-
cipulis suis: et ait Desiderio desideravi hoc
pasca māducare vobiscū anteq; patiar. Ver-
ba ioannis ministrauerūt grecis fomitē er-
roris. Dicunt etiā in parascue lunam fuisse
quartadecimā: et ita
in vespa ip̄s fuit pa-
sca. Dñs autē sciens
se passurū ea die i ve-
spere antecēdētī an-
ticipauit comedere

pasca. Et qz ea nocte licite potuit comedi fer-
mentatū: de fermentato p̄ficiunt corp̄ dñi.
Quōd si verū est: credibile est dñm comedisse
se agnū: vt p̄ceptum erat in lege: et azyma co-
medisse. Et sic etiaz si constet qd dicitur: errat
consecrando fermen-
tatū. Quia autē dñs
p̄uenit pasca: p̄bat
ex verbis ioannis q̄
dicit dominū man-
ducasse ante dies fe-
stum pasce: et in para-
scue iudeos nō in-
trasse p̄toriu;: ne tra-
minarent: sed come-
derēt pasca. Et etiaz
sacerdotes h̄ dispo-
suerāt: ne occiderent
eū in die festo, id est
p̄mo die azymoz.

Ab h̄ loco pōit ratio-
nes eozū. Prīmam
inde sumūt qd Joā-
nes dicit. Secūdam
inde sumūt qd dicit
Lucas. Tertiā inde
sumunt qd dicit aliq;
Quarta inde sumunt:
qz euangelii vocat sab-
batū post crucē ma-
gnū sabbatū. Quin-
tā inde sumūt: qz mu-
lieres i parascue pa-
rauerunt vngenta.
Etiā euangelii vo-
cat sabbatū post crucem dñi magnūz diem
sabbati, qd nō solet dici: nisi cū festū sabba-
to concurrat, et ita in sabbato fuit p̄ma dies
azymoz. Medij ei dies inter p̄mū et vltimū
nō erant festiui. Etiā mulieres in parascue
paraerūt vngēta, qd nō liceret si esset p̄m̄
dies azymoz. Ad h̄ dicit potest: quia dies fe-
stus pasce erat quintadecima luna p̄m̄ illd.
Et in q̄ntadecima solennitatē celebrabit al-
tissimo dño. Ante hunc diem q̄ fm̄ legē do-
minus fecit pasca. Etiaz lucas dicit venisse
diem azymoz in q̄ necesse erat occidi pasca.
Necesse at̄ erat ex lege luna xiiij. p̄mi mēsis
vel scōi. Casum autē aliquē in q̄ necesse esset

Cū in veritate fuerit
quintadecima. Quin-
q; autem ponit ratios
opinionis eoz.

Ab h̄ loco pōit ratio-
nes eozū. Prīmam
inde sumūt qd Joā-
nes dicit. Secūdam
inde sumūt qd dicit
Lucas. Tertiā inde
sumunt qd dicit aliq;
Quarta inde sumunt:
qz euangelii vocat sab-
batū post crucē ma-
gnū sabbatū. Quin-
tā inde sumūt: qz mu-
lieres i parascue pa-
rauerunt vngenta.

preuenire lunā q̄rtā decimā nō legim⁹ Diem
 p̄o magnū sabbati vocabant in trib⁹ festiuis
 fatib⁹ hebdomadalib⁹ q̄cunq; die, vii, dierū
 p̄tingat. Om̄s em̄ septē solēnes sunt: r̄s nō
 adeo vt p̄mus r̄ vltimus. Ad comedendū
 q̄z azyma: oportebat eos septem dieb⁹ mun
 dos esse. Unde quolibet, vii, die nō poterāt
 intrare p̄torū. Quācūq; mulieres dicit̄ parasse
 vngenta in die festo: dicit̄ q̄ nō erāt dies
 aliqui adeo festiui vt sabbati: r̄ licuit eis pa
 rare vl' emere sicut r̄ cibos: q̄d nō liceret sab
 bato. Quid si multo ante parauerāt: q̄a au
 dierant a dño sepe eum in p̄mo inozitūz.
 Nonne magdalenā videt iam parasse: r̄ per
 inspirationē spiritū sancti preoccupasse vn
 ctionem. Quidā autē dicit̄ q̄, vii, luna, q̄rta
 scz feria. cenauit dñs cum discipulis: r̄ lauit
 pedes eoz. Qd̄ narrat sol⁹ ioānes: r̄ i quar
 tadecima comedit agnū pascale: r̄ dedit dñs
 discipulis corpus suum de q̄ aliū agunt. Sed
 x̄sus ecclie p̄rarius est que ante parascue
 pedes pauperū lauat. Et iāsi tabulam com
 poti diligēter retro pcurramus: inueniem⁹
 lunam, xxiij, kalend. aprilis, feria sexta, ergo
 in p̄cedenti sexta feria fuit luna q̄rtadecima.
 Et nota q̄ nūcūq; legitur dñm comedisse car
 nes nisi agni paschalis.

Exurgens a cena lauit pedes discipuloz.
 Caplm. CL.

Exurgens autē ie

sus a cena: lauit pedes discipulo
 rū. Et eo autē q̄ dixit, q̄ lotus est
 scz in baptismo: nō indiget nisi vt pedes la
 uet, vos autē mūdī estis: sed nō om̄es, p̄pen
 dit a q̄busdā q̄ aplī baptizati erāt. Et cū re
 cubuisset: iterū docuit eos. Quare h̄ fecerat.
 In exemplū scz mutuo sibi seruēdi: r̄ in ty
 pū mutuo dimittēdi iniurias: r̄ mutuo sub
 ueniendi peccantib⁹
 orando p̄ eis. Vñ r̄ dñs subdidit Beati
 eritis si feceritis ea. Que d̄ sola ablutio
 ne pedū nō dixisset.

Nota q̄tuor deposti
 tiones vestīū christi.
 In cena deposuit eas
 r̄ resūpsit. Ad colu
 mnā nudat⁹ est r̄ rein
 dutus. In illusione
 missitū nudatus r̄ venditus. Nā ab herode
 nō legit̄ nudat⁹. Ad crucem nudat⁹ nec rein
 dut⁹. Prima p̄tinet ad aps̄ q̄ols in breui res
 sumpsit. Scda ad illos q̄ resumpsi s̄ in die
 p̄tēcostes: et paulatim resūmūf. Tertia ad

relliq̄as q̄ resūmūf in fine. Quarta ad puer
 sam medietatē nostrī tēporis que nūcūq; res
 sumet. Scda r̄ q̄rta representant in ecclia cū
 alararia mundant. Nā r̄ ram̄ uiculis q̄i flagel
 lis tundunt r̄ aspergunt aqua r̄ vino.

De notatiōe proditoris r̄ egressu eius.

Caplm. CLII.

Jesus autem tur

bat⁹ spū dixit. Amen dico vobis:
 q̄ vn⁹ ex vobis tradet me bac no
 cte. Turbat⁹ ē iesus misericorditer cōparat⁹
 iude quē norabat. Sic r̄ sancti misericordi
 ter turbant: cū viget eos cura zizanīa a tritico
 separe ante messem. Venit ergo philos
 sophus qui d̄t animi p̄urbatiōez nō cadere
 in sapientē Et dicebat singillarim, Nūquid
 ego sum dñe. Quib⁹ ait, Qui intingit meū
 manū in catino: hic me tradet Duodecim in
 eodem catino cū dño edebāt: r̄ aliū nō. Qd̄.
 Vñ de duodecim tradet me. Forte ideo di
 xit intingit: q̄ succus agrestiu lactucaru ne
 cessarius ad esum agni erat. Catinus in q̄ li
 quoz ostēdit q̄ vas erat fictile: parapsivias
 in quo cibi parabant: q̄ paria habebat late
 ra. Aps̄is em̄ est extremitas. Vel vt q̄dā dñs
 cunct quadraturā laterū notat h̄ nomē para
 psis. Et addidit iesus Ve homini illi q̄
 filius hoīs tradet. Bonū erat homini illi si
 natus nō fuisset. Ve in sacra sc̄ptura eterna
 notat dānationē, r̄ est. Peribit eternali. Et
 ne minutissimā ei⁹ penā intelligerem⁹: addi
 dit Bonū r̄. i. melius esset ei si non esset na
 tus de vtero: sed perisset in vtero Tūc em̄ p̄
 solo originali peccato damnatus esset. Vel
 vsualiter dicit̄ est: mel⁹ esset ei nō eē q̄ ma
 le eē. Recubebat autē discipul⁹ quē diligebat
 iesus in sinu ei⁹. Et innuit ei petr⁹: vt secreto
 quereret a dño q̄s traderet eū. Hic nō aliter
 credit̄ recubuisse supra pectus iesu: nisi q̄
 discubebat inclinat⁹ añ pecc⁹ dñi. Huc sum
 missa voce querētī dñs summissa voce p̄li
 torē exp̄ssit: cui scz panē intinctū porrigeret.
 Et buccellā intinctā porrexit iude. Inde est
 q̄ eucharistia nō dat̄ intincta. Et etiā p̄ here
 si tollēda: q̄ dogmatizabat torū chim eē sub
 vtraq; simul: r̄ sub neutra tm̄ forma. Et tūc
 introiuit sathanas in iudā. nō tūc p̄mo: s̄ vt
 q̄si p̄rium possideret: sicut aplī spū iā accē
 pro: itez dicunt accepisse spiritū. Tūc iudas
 ait, Nūquid ego sū rabbi. Ait illi. Tu dixisti.